

ДЕМ'ЯНЕНКО Наталія,
старший науковий співробітник
Національного історико-етнографічного
заповідника «Переяслав»
(м. Переяслав, Україна)

natalka_dem@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8557-7762>

КОЛЕКЦІЯ РАМКОВИХ ВУЛИКІВ У ФОНДОВОМУ ЗІБРАННІ НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНОГО ЗАПОВІДНИКА «ПЕРЕЯСЛАВ»

Резюме

У статті розглядається проблема вивчення колекції рамкових вуликів багатотисячного фондового зібрання Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» (далі – НІЕЗ «Переяслав», Заповідник).

Мета дослідження полягає у вивченні й обробці науково-фондової документації колекції рамкових вуликів НІЕЗ «Переяслав» та введення їх у науковий обіг.

Використано загальнонаукові методи: порівняльно-історичний, аналізу та синтезу, за допомогою яких охарактеризовано еволюційний розвиток рамкового вулика на різних етапах удосконалення бджолярського промислу.

Колекція досліджуваних предметів почала формуватися у Заповіднику з другої половини 60-х р. ХХ ст. і налічує 12 музейних предметів, облікованих у інвентарних групах основного та допоміжного фондів. Вони належать до різних етнографічних регіонів України, зібрані під час експедицій музейними працівниками до Київської, Черкаської, Полтавської, Чернігівської, Хмельницької областей.

Охарактеризовано один з етапів розвитку бджолиного промислу, що розпочався з 1814 р., коли П. Прокопович винайшов розбірний рамковий вулик. Це епохальне відкриття дало змогу відокремити «дикі» початкове бджільництво (коли бджоли селилися у дуплах дерев) від раціонального, наукового (рамково-вуликового). Впровадження нових методів пасічництва відбувалося у кінці ХІХ – на початку ХХ ст. Започатковані нові форми й методи пасічництва спрямовувалися на вищу продуктивність праці,

проводилися одночасно з поширенням утримання бджолиних сімей у рамкових вуликах. Подібні конструкції використовуються бджолярами до сьогодні.

Подано описи рамкових вуликів відповідно наявних науково-уніфікованих паспортів та інвентарних карток фондів НІЕЗ «Переяслав». За матеріалами документації досліджено їхні конструктивні особливості. Виявлено розміри, матеріал і техніку виготовлення. Зазначено період і місце використання даних вуликів, джерело надходження до фондів музею, окреслено події та зазначено осіб, пов'язаних зі створенням і користуванням пасічницьким інвентарем.

Завдяки експонуванню рамкових вуликів у Музеї історії бджільництва Середньої Наддніпрянини та наявності відповідної науково-фондової документації є можливість вивчати історію бджільництва.

Ключові слова: бджільництво, Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав», фондова колекція, рамкові вулики, науково-фондова документація.